

Sadovi koketiranja

Italijanski dnevni in periodi-
čni tisk, radio in televizija v zad-
njem času posvečajo največjo po-
zornost poskusu atentata na se-
dež Zveze industrijcev v Rimu in
požaru v tovarni zvezinega pred-
sednika Abeteja. Požar je nastal
na dan poskusa atentata in je po-
polnoma uničil tovarno. Peklen-
ski stroj v Rimu za srečo ni ek-
splodiral, ker so ga pravočasno
odkrili in onesposobili. Zgodilo
pa se je, da so odgovornost za
zločinsko dejanje prevzele »komu-
nistične bojovniške enote«, ki
so se pojavile v javnosti z leta-
kom, kakršnega smo bili vajeni
za časa rdečih brigad in njenih te-
rorističnih akcij (zlasti sredi in
konec sedemdesetih let). Marsi-
kdo se zato sprašuje, ali je mor-
da Italijo spet zajel val terorizma.

DRAGO LEGIŠA

Čeprav je treba biti glede pred-
videvanj o nadaljnjem razvoju
dogodkov silno previdni, bi si
kljub vsemu upali trditi, da se le-
ta rdečega terorizma ne morejo
ponoviti. Za takšen pojav in tak-
šno delovanje ni več ustreznih
pogojev, saj so se z zlomom ko-
munizma sesula v prah tudi sa-
ma komunistična idejna svetišča.
Zato imajo verjetno prav tisti, ki
trdijo, da je za zadnji teroristični
dejanji odgovorna skupinica na-
silnežev in neprisebnih skrajne-
žev.

Italija je v objemu hude go-
spodarske, politične in moralne
krize, kar vse utegne v temeljih
zamajati njene demokratične in-
stitucije, če ne bodo sprejete pri-
merni ukrepi, ki bodo tudi uživa-
li najširši konsenz. Na taki po-
ti se bodo seveda postavljale naj-
različnejše ovire, med njimi tu-
di krvave, vendar jih družba in
država morata sproti odpravljati,
da se le doseže glavni cilj.

Kar pa sredstva množičnega
obveščanja zadnje dni zanemar-
jajo in omalovažujejo, je po na-
šem nekaj še hujšega in na dalj-
ši rok za demokratične instituci-
je še nevarnejše. V soboto, 17.
t.m., je bilo namreč v Rimu zbo-
rovanje misovskega gibanja, ki
se ga je po izjavah organizatorjev
udeležila stotisočglava množica,

V Sarajevu umirajo tudi od lakote in mraza

Ko je diplomatska dejavnost
najživahnejša, ko vse kaže, da se
bodo končno pogajanja le pre-
maknila z mrtvila, je na bojiščih
najbolj vroče: to pa je verjetno tu-
di edina konstanta 15-mesečne
vojne v bivši Jugoslaviji. Poostre-
nje vojaške dejavnosti je v takih
trenutkih tudi razumljivo, čeprav

SAŠA RUDOLF

zgleda cinično, saj si vojskujoče
strani (v prvi vrsti srbska) skuša-
jo zagotoviti čim ugodnejši start-
ni položaj tik pred pogajanjem.

Toda velikosrbska politika ver-
jetno ni računala, da se bo vedno
ostrejšim pritiskom mednarodne-
ga javnega mnenja pridružil lep
del srbskega naroda, da bo pre-
mier Milan Panić s svojimi pred-
logi in tudi nekaterimi konkre-
tnimi ukrepi za pomirjenje v Bos-
ni in Hercegovini prepričal tako
zveznega predsednika Čosića kot
poveljnika glavnega stana jugo-
vojske Životo Panića. Referen-
dumski neuspeh demokratične o-
pozicije, ali bolje rečeno celotne-
ga proti Miloševiću usmerjenega

bloka, je bil le začasen, saj so vse
srbske stranke sprejele priporoči-
lo o razpisu predčasnih volitev, ki
naj bi bile skupno z glasovanjem
za zvezni parlament. Srbija bo to-
rej volila, čeprav je Milošević še
pred tednom svaril, da se mošt-
va, ki zmaguje, ne spreminja, iz-
brala bo novega predsednika, čla-
ne parlamenta in občinskih svet-
tov. Če se bo dialog, ki ga je Pa-
nić pred tednom pričel z alban-
sko večino na Kosovu, tudi nada-
ljeval, potem bo srbski parlament
z zastopstvom 2 milijonov Alban-
cev zadobil novo, povsem dru-
gačno podobo. Že sedanje javno-
mnenjske raziskave pokazujejo,
da je združena opozicija DEPOS
najmočnejša koalicija, saj naj bi
imela za sabo 28 odstotkov volil-
cev, Miloševićevi socialisti bi se
morali zadovoljiti s 16 odstotkov,
po 10 pa naj bi sprejeli Šešljevi
skrajni desničarji in Mićunoviće-
vi demokrati, ki verjetno iz po-
vsem osebnih razlogov niso pri-
stopili k DEPOS-u. 34 odstotkov
volilcev je neodločenih, toda med
temi so tudi kosovski Albanci in
muslimani iz Sandžaka.

Merjenje moči med prvima
človekoma zvezne oblasti Čosi-
ćem in Panićem po eni strani ter
Miloševićem in Šešljem po drugi
strani se nevarno zastruje. Vdor
srbskih policistov v poslopje zvez-
nega ministrstva je le zunanji vi-
dez trenja, prav tako kot je le zu-
nanji videz poskus muslimanskih
specialcev, da bi poveljnika obo-
roženih sil BiH, Seferja Halilovi-
ća zamenjali s dokaj bolj nekom-
promisnim Juko Prazino.

Medtem v Sarajevu umirajo ne
samo zaradi granat in svinčenk
ostrostrelcev, pač pa že zaradi
mraza in lakote. Do konca avgu-
sta je mesto, ki še vedno šteje 380
tisoč prebivalcev, dnevno preje-
malo po 240 ton hrane. S sestrel-
tivijo italijanskega letala in usta-
vitvijo zračnega mostu se je doba-
va znižala na 40 ton, čeprav je
za preživetje nujnih vsaj 140 ton
hrane dnevno. V vsej Bosni bo do
konca leta potrebovalo pomoč v
hrani, zdravih in kurjavi blizu
dva milijona ljudi. V Sarajevu je
60 tisoč otrok mlajših od 10 let, ki
so že podhranjeni. Ugotovili so,
da je povprečno njihova teža za
3 kilograme nižja od standarda
normalno hranjenih otrok. Evrop-
ska gospodarska skupnost je na-
kazala skoraj milijardo ekujev, to-
rej okrog 1.500 milijard lir, usta-
nova Unicef je prisilila k enote-
denskem premirju vojskujoče se
strani. Do prekinitve ognja naj bi
prišlo prvi teden novembra, da bi
na ta način omogočili dobavo mi-
lijona darilnih paketov trpečim
otrokom v Bosni.

Kljub opozorilom mednarodnih
humanitarnih ustanov, pretresljive-
mu pripovedovanju očitovidev, radij-
skim in televizijskim reportažam, ča-
sopisnim zapisom se Evropa, pa tudi
mi, ki živimo le nekaj sto kilometrov
od bosanske tragedije, še ni v polnem
zavedla dramatičnosti trpečega prebi-
valstva, tako v Bosni, kot tudi begun-
cev, ki jim je bila usoda le na videz
nekoliko bolj naklonjena.

Tragedijo je treba videti, se je do-
takniti. V vojašnici v Postojni je 1.200
bosanskih sirot. Obiščite jih in pre-
pričali se boste, da kljub dobroščno-
sti gostiteljev potrebujejo vse. Zato bo
prišlo vse prav, predvsem za otroška
obleka, saj se bližamo zimi, bosanske
sirote pa so kdaj pa kdaj še poletno
oblečene. Postojna ni daleč, obiščite
jih, saj jim bo dobrodošla že prijazna
beseda.

Koncert v prenovljeni cerkvi v Slivnem

V Slivnem so pred kratkim prenovili tamkajšnjo cerkev sv. Marije Magda-
lene. Obnovili so električno napeljavo, popravili streho, opravili še nekaj manj-
ših del in lepo prebelili notranjost božjega hrama. V podporo te lepe pobude
so Otroški zbor »Ladjica«, Dekliški zbor »Devin« in »Fantje izpod Grmade«
priredili koncert Marijinih pesmi. Kljub silovitemu neurju se je v cerkvi zbra-
lo res lepo število ljudi. Dokazali so, da so podobne akcije lepo sprejete, kar
so potrdili s prispevki, ki bodo vsaj deloma zmanjšali stroške za obnovo cerkve
v Slivnem.
(foto Janko Kovačič)

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 25. oktobra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder. Lučka Susič: »Duh po cekinih«; 10.50 Boris Kobal in Sergej Verč v satiričnem kabaretu »Prežgan-ka«; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Tržaški štempiharji; 15.00 Iz krajevnih stvarnosti; 15.30 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditvev.

■ PONEDELJEK, 26. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Jugoslavija 1941-45; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 12.00 Okno na Arbat. Pripravlja Martina Kafol; 12.40 Cecilijanka 1991. Dekliški zbor Devin vodi Herman Antičič; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Svet za zavoso«; 14.30 Iz filmskega sveta: Pogledi na slovenski filmvideo. Pripravlja Aleš Doktorič; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba.

■ TOREK, 27. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 12.40 Cecilijanka 1991. Mešani zbor Frančišek Borgia Sedej iz Števerjana vodi Tomaž Tozon; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Igor Likar: »Stekleni stolp«. Radijska igra.

■ SREDA, 28. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 12.00 Pesnice in pisateljice v anglosaški književnosti; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 »Na goriškem valu«; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Na goriškem valu«; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Sprehod po poteh slovenskega gledališča.

■ ČETRTEK, 29. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Trst, december 1941; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 12.00 V deželi čarobne palice; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba.

■ PETEK, 30. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 12.00 Halo, dober dan! Tu 362875; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Halo, dober dan!; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Ena resna — ena smešna«; 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba.

■ SOBOTA, 31. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v Križnem hodniku v Piranu; 11.30 Ivo Andrić: »Most na Drini«; 12.00 Krajevne stvarnosti: Ta rozajanski glas — Oddaja iz Rezije; 12.45 Krajevne stvarnosti: Glasnik Kanalske doline; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon; 15.00 Duh časa in čar odra v spominih Jožeta Babiča; 15.30 Glasba za vse okuse; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Tržaški štempiharji.

Evropski pisatelji o vojni v bivši Jugoslaviji

Berlinski dnevnik »Tageszeitung« je v povezavi z vrsto drugih evropskih časopisov povabil več uglednih pisateljev, znanstvenikov in umetnikov, da na esejiščen način komentirajo razmah nacionalizmov in vojno v bivši Jugoslaviji. Od srede avgusta so se v omenjenem berlinskem dnevniku in v dunajskem »Standardu«, žüriškem »Tagesanzeigerju« ter v španskih in portugalskih dnevnikih oglašali različni ugledni gostje. Prvi je zelo previdno spregovoril madžarski pisatelj in sedanjí predsednik mednarodnega PEN-kluba György Konrád, ki je med drugim dobitnik mirovne nagrade nemškega knjigotrštva. Konrád meni, da je treba požar v bivši Jugoslaviji na vsak način izolirati, vendar je za to potrebno potrpljenje ne pa kaka nepremišljena akcija, zaradi katere bi se vojna lahko še bolj razplamtela. Konrád obžaluje absurdni padec predvsem vzhodnoevropskih in jugovzhodnoevropskih narodov v nacionalistično agresijo, znano iz 19. stoletja. Po njegovem mnenju lahko Evropa zaživi le v medsebojni povezavi, kar skušajo že uresničevati v malem v Srednji Evropi.

Na ta Konrádov izziv se je oglašil avstrijski pisatelj Peter Hand-

ke, »prijatelj Slovencev«, ki pa ga je slovenski nacionalizem razočaral. Zdaj je postal nekoliko previdnejši, vendar ob absurdni moriji v bivši Jugoslaviji meni, da je »Konrád o tej zadevi spregovoril najboljše.«

Paul Párin, znani psihiater iz Züricha, avtor spominske knjige o Sloveniji, po izvoru iz nekdanje najbogatejše židovske družine v Sloveniji, je v posebnem sestavku obdolžil Evropo, da je kriva za dogajanje na Balkanu.

Oglasil se je tudi slovenski korški pisatelj Florjan Lipuš, ki kritizira nepopustljivost, slepoto, bes, moralni razkroj, šovinizem. S prstom kaže na mračnjaške starce v Srbiji, ki so duhovno pohabili mladino, jo moralno uničili in ji v roke namesto knjig dali granate.

Diskusija v evropskih časopisih o vojni v bivši Jugoslaviji se še nadaljuje. Udeleženci sicer za rešitev problema, ki je morda v sedanjí konstelaciji nerazrešljiv, niso našli kamna modrosti, poleg tega pa se tu in tam zapletajo v protislovja in nejasnosti, vendar je pomembno, da ne molčijo. K sodelovanju so med drugim povabili še Hansa Magnusa Enzensbergerja, Milovana Djilasa in Claudia Magrisa. Lev Detela

Sadovi koketiranja

po ocenah policije pa 50-tisočgla-va. Kdor je videl filmske posnetke, se je moral naravnost zgroziti: množica je na trgu Venezia (kjer je za fašizma Mussolini zbiral svoje ljudi) vzklikala »duce, duce, duce«, veliko je bilo črnosrajčnikov, ki so pozdravljali po fašistovski, mnogi pa so v obleki in drži opičje oponašali nacistične. Šlo je skratka za pravo pravcato parado nasilja, katerega uporabo je glavni misovski veljak na zboru tudi brez ovinkov oznanil in napovedal za bližnjo prihodnost.

Celotna manifestacija v Rimu se je torej sprevrgla v največje in najbolj množično poveljevanje fašizma po drugi svetovni vojni. Apologija fašizma pa je, kot znano, po obstoječih predpisih kazniva. Kako to, da ni nobena pristojna oblast ustrezno reagirala in organizatorje vsaj prijavila sodišču?

Na to vprašanje morda najdemo odgovor v dejstvu, da so v zadnjih letih nekatere demokratične italijanske stranke (glej na pr. PSI in pred nekaj dnevi celo nekatere veljake iz bivše KPI) za-

čele koketirati z misovskim gibanjem. Zadeva se neposredno tiče tudi in predvsem naše slovenske manjšine, ki od takšnega razvoja dogodkov ne more pričakovati nič dobrega. (Naj mimogrede vprašamo, kakšna usoda je doletela prijavo udeležencev znane lanske škvadrstične akcije proti slovenski šoli v Zgoniku na Tržaškem?)

Od popuščanja in koketiranja z MSI pa ne more pričakovati nič dobrega niti sama italijanska demokracija, ki je morda prav od strani trenutno še najbolj ogrožena.

Zaključilo se je zasedanje Svobodne evropske zveze

V prostorih evropskega parlamenta v Bruslju se je v torek, 20. oktobra, končalo letno zasedanje Svobodne evropske zveze ALE, ki povezuje stranke narodnostnih skupnosti in avtonomistov v evropskem parlamentu. Prisotno je bilo tudi zastopstvo liste Federalizem iz Italije. V njem sta bila med drugim evropski poslanec Melis in deželni podtajnik Slovenske skupnosti prof. Andrej Bratuž iz Gorice.

Rigoberta Menchu Nobelova nagrajenka za mir

Dobitnica letošnje Nobelove nagrade za mir je 33-letna Gvatemalka Rigoberta Menchu, voditeljica organizacije, ki se bori za pravice južnoameriških Indijancev. Zaradi svojega boja je morala enajst let živeti v izgnanstvu, v domovino pa se je lahko vrnila šele pred kratkim. Verjetno ni naključje, da so to pomembno nagrado podelili letos, ko poteka 500-letnica odkritja Amerike, Indijanki.

Rigoberta Menchu izvira iz družine, ki se je že od nekdaj odlikovala po pogumu. Člani njene družine so prav zaradi svoje dejavnosti umrli v srhljivih okoliščinah: mati je izdihnila po grozovitem mučenju, brata so živega zažgali, oče je zgorel v podtaknjenem požaru.

Letošnja Nobelova nagrajenka je že članica komisije OZN, ki pripravlja Deklaracijo o pravicah Indijancev. Njen boj, kot sama pravi, nima za cilj vzbujanje sovraštva in rasizma med domačini in potomci belih priseljencev, ampak spremembo sistema, ki je še v marsičem kolonialen. Tako na primer Indijanci nimajo svojih predstavnikov v Parlamentu, velika večina pa jih tudi živi v nepopisni revščini.

Nobelova nagrada za mir gre tako že drugo leto ženski. Lani je to priznanje prejela Aung San Suu Kyi, voditeljica birmanske opozicije, ki je še vedno v hišnem priporu. Pred dnevi je japonski zunanji minister zaprosil birmanske oblasti za njeno izpušitev.

Bošnjaki in drobci iz njihove zgodovine I.

Velikokrat slišimo besedo Bosanci. Običajno se rabi v pogovornem jeziku za prebivalce Bosne in Hercegovine, čeprav je pravilno drugače. Prebivalci Bosne so Bosanci, prebivalci Hercegovine pa se imenujejo Hercegovci. Bošnjake pa so vse do druge svetovne vojne imenovali bosansko-hercegovske muslimane. Izraz je za naš govorni prostor tuj, ni pa za zgodovinarje, vsaj ne za tiste, ki so prou-

AMBROŽ KODELJA

čevali zgodovino Balkana pa tudi islam, kot tudi ne za proučevanje obdobja zadnje vojne na tleh bivše Jugoslavije.

Vse to, kar doživljajo sedanja bosansko-hercegovski muslimani, so v nekoliko bolj mili obliki doživljali v obdobju med vojnama. Leta 1918 so v zadnjem stoletju doživeli prvi večji pokol. Obdolžili so jih, da so zavezniki Avstro-Ogrske. Kljub vsem tedanjim pritiskom so ustanovili v tistem času neko združenje, podobno stranki, z imenom: Jugoslovanska muslimanska organizacija. Njegov predsednik je bil Mehmed Spahe. On je vodil nekakšno koalicijsko z srbskimi strankami in seveda tudi z dr. Antonom Korošcem, seveda vse neuradno in v ozadju politike.

Nova knjiga E. Vršaja za podjetnike

Isig-Istituto di sociologia internazionale di Gorizia

Egidio Vrsaj

La repubblica della Slovenia tra l'Europa e i Balcani

Prefazione di Alberto Gasparini

FrancoAngeli

V teh dneh je v zbirki goriškega Instituta za mednarodno sociologijo (Isig) izšla knjiga dr. Egidija Vršaja z naslovom: »Republika Slovenija med Evropo in Balkani«. Delo je v prvi vrsti namenjeno italijanskim podjetnikom. Avtor na nekaj manj kot dvestotih straneh posreduje najpomembnejše pravne, gospodarske, politične, tehnične in druge informacije, ki jih mora podjetnik nujno poznati za načrtovanje svoje ekonomske dejavnosti s Slovenijo.

Politični sporazum Cvetkovič-Maček je bil zanimiv tudi za muslimane. Naslednik Mehmed Spahe v vodstvu Jugoslovanske muslimanske organizacije je postal Džafer Kulenović, ki so mu kmalu zaupali mesto podpredsednika v Cvetkovič-Mačkovi vladi. Ta vlada je imela jasen cilj: »Srbske "dežele" naj bi obsegale tudi vse nehrvaške dele Bosne in Hercegovine«. Srbsko-hrvaški dogovor je istočasno ovrzel možnost nastanka muslimanske avtonomne enote.

Z razpadom jugoslovanske države je nemudoma nastala Neodvisna država Hrvatska. Tedaj tudi Jugoslovanska muslimanska organizacija formalno preneha obstajati. (Ista usoda je doletela tudi Mačkovo Hrvaško kmečko stranko). Skoraj vse vodstvo pa je bilo vključeno v Paveličevo vlado. Kulenović je postal celo podpredsednik vlade Neodvisne države Hrvatske, saj je v ustaših videl »moč in jedro hrvaškega naroda«. Do tega je prišlo, ker je med Muslimani prevladalo mišljenje, da je celovito ozemlje Bosne in Hercegovine pod okriljem Paveličeve države boljše, kot pa da bi se to ozemlje razdelilo. Iz tega obdobja so znane muslimanske enote z značilnimi fesii, ki so skupaj z ustaši »čistile Bosno in Hercegovino«.

Kmalu so muslimanski intelektualci začeli pisati najrazličnejše resolucije. Nekatere so bile tudi pod vplivom nastajajočih komunističnih idej. Tako je poznana: »Mostarska, sarajevska, prijedorska...«. Vse so imele v ospredju prepričanje, da se takšno početje ne bo dobro končalo. Rojake muslimane so imenovali celo »neodgovorni element v muslimanstvu, ker so to nevzgojeni posamezniki«, ki napadajo in pomagajo pri vojnem režimu.

V Pordenonu bodo v soboto, 24. oktobra, slavnostno odprli tretji sejem knjig iz treh Benečij. Edit-Expo '92, tak je namreč uraden naslov sejma, se bo zaključil 1. novembra. V Pordenonu bodo na ogled najrazličnejše knjige s številnih področij. Pomembno je tudi, da je Edit-Expo letos postala mednarodna prireditelj; prvič bo namreč na sejmu s svojimi knjigami sodelovala tudi Slovenija.

V soboto, 31. oktobra, bo v Gonarsu v organizaciji Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in deželne Slovenske skupnosti

komemoracija ob 50-letnici uvedbe fašističnega taborišča

v katerem so trpeli in umirali naši rojaki. Začetek ob 16. uri.

Neodvisna Hrvatska ni imela veliko pomislekov na vse to, saj je od tega imela svoje koristi, medtem, ko so Srbi kmalu skovali pregovor: »Vsi muslimani niso Hrvati, so pa vsi ustaši«. Tako je že tedaj Srbija upravičila genocid nad »neubogljivimi Turki«, kot so jih v vulgarnem jeziku nazivali muslimani.

(se nadaljuje)

Zahtevati je treba vpis v volilni seznam

Decembra lahko volijo tudi slovenski državljani na tujem

Komisija za Slovence v izseljenstvu in zamejstvu pri slovenskih krščanskih demokratih sporoča, da lahko na bližnjih volitvah, ki bodo letos 6. decembra, volijo tudi državljani Republike Slovenije na tujem. Ker Slovenija ne razpolaga z imeni in naslovi izseljencev, bodo morali vsi, ki želijo voliti, poslati Republiški volilni komisiji RS (Resljeva 14, Ljubljana) zahtevo za vpis v volilni imenik. Marsikdo misli, da je slovensko državljanstvo izgubil, ker več let ni imel nobenih stikov z domovino. Zgoraj omenjena komisija pa opozarja, da je bilo tudi po prejšnjih predpisih mogoče odvzeti državljanstvo le z odločbo v posameznih primerih. Kdor te odločbe ni prejel je torej še vedno državljan RS, če pa želi decembra voliti, mora zahtevo za vpis v volilni seznam poslati na zgoraj navedeni naslov do 6. novembra. Zahteva mora vsebovati osebne podatke državljana, podatke o njegovem zadnjem stalnem bivališču v Sloveniji ali navedbo, v katerem okraju želi glasovati, ter dokaz o državljanstvu, npr. potni list, izpisek iz rojstne matične knjige ali kak drug dokument. Če tega nimajo, naj izseljenci navedejo osebo v Sloveniji, ki bo lahko potrdila njihovo istovetnost. Izseljenci bodo volili tako, da bodo oddali zapečateni kuverto, v kateri bo volilna karta, pri diplomatsko konzularnem predstavništvu Republike Slovenije.

Tomažu Pavšiču Pirnatova nagrada

Prof. Tomaž Pavšič, višji kustos muzeja v Idriji in poslanec v slovenskem parlamentu je na nedavnem občinskem prazniku v Idriji dobil Pirnatovo nagrado za svoje dolgoletno kulturno delo. Gre za najpomembnejše občinsko priznanje na kulturnem področju. Nagrado so poimenovali po Nikolaju Pirnatu, domačem slikarju, kiparju in grafiku, ki je umrl leta 1949. Prof. Pavšič je to priznanje, kot piše v utemeljitvi, prejel za uspešno in požrtvovalno delo pri organiziranju kulturnega dela v občini, za publicistično dejavnost in za spodbujanje kulturnih stikov s Slovenci v zamejstvu. Na Pirnatovo nagrado je moral dolgo čakati. Kot kandidata so ga med drugim predlagali pred dvema letoma, vendar takrat, kot kaže, časi niso bili »zreli« za to.

Prejšnji teden v Trstu srečanje predstavnikov mladinskih svetov

Predstavništvo slovenskih mladinskih organizacij v FJK se je v petek, 16. t. m., na sedežu Slovenskega kulturnega kluba sestalo s članom španskega mladinskega sveta, Mariom Diazom Martinezem ter s predstavnicami nemškega mladinskega sveta, Iris Brose, ki sta se prejšnji teden udeležila Evropske konference o strpnosti v organizaciji Evropskih mladinskih svetov.

Udeleženca srečanja je najprej pozdravil koordinator za zamejska vprašanja pri Mladinskem svetu Slovenije Peter Rustja, nato pa so predstavniki Slovenske zamejske skavtske organizacije, Slovenskega kulturnega kluba, Mladinske sekcije Slovenske skupnosti in mladih socialistov predstavili dejavnost slovenske mladine v zamejstvu.

S tem srečanjem so se predstavniki mladinskih organizacij Slovencev v Italiji prvič predstavili članom državnih mladinskih svetov. Govor je bil tudi o možnostih sodelovanja manjšinskih organizacij na mednarodnem nivoju in sicer preko nacionalnih mladinskih svetov.

V Aosti so se sestali predstavniki liste Federalizem

Konec prejšnjega tedna so se v Aosti sestali predstavniki liste Federalizem, ki so skupno nastopili na zadnjih evropskih in parlamentarnih volitvah. Lista združuje manjšinske stranke in avtonomistična gibanja, ki delujejo široma po Italiji in ki se borijo za federalistično državo in Evropo narodov, kjer lahko pridejo do veljave posebnosti raznih avtonomnih skupnosti in predvsem narodnih manjšin. Slovenska skupnost, ki je bila med soustanovitelji tega gibanja, stalno in stvarno sodeluje v tem krogu.

Na zadnjem sestanku so poleg organizacijskih in programskih vprašanj stopili v ospredje osnutki novih volilnih zakonov, ki oškodujejo manjšine tako na deželni kot na državni ravni. Na zahtevo predstavnika SSK Antka Terčona je bilo sklenjeno, da se vsi predstavniki liste Federalizem zavzamejo, da Parlament sprejme take volilne reforme, ki bodo omogočale vsem narodnim manjšinam, da imajo svojega izvoljenega predstavnika v vseh izvoljenih telesih ne glede na številčno prisotnost manjšine, kot je to zagotovljeno med drugim v novih ustavah Republike Slovenije in Republike Hrvaške. Predstavniki liste Federalizem bodo zaprosili parlamentarce Union Valdôtaine, SVP, PSD'A in ostalih avtonomističnih gibanj za delovni sestanek, kjer bodo obrazložili položaj slovenske in drugih manjšin ter ukrepali, da bi končno tudi Italija sprejela take volilne zakone, ki bodo v skladu z evropsko zaščito manjšin.

Delegacija Slovenske skupnosti na srečanju s Slovensko ljudsko stranko

»Slovenska ljudska stranka je stranka za Slovence in za obrambo slovenskih interesov, zato je že po svoji naravi posebej občutljiva za probleme Slovencev v zamejstvu.« Tako je med drugim dejal predsednik SLS Marjan Podobnik na srečanju v četrtek, 15. t.m., med vodstvom SLS in Slovenske skupnosti v Brdih. Podobnik, ki so ga

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je 15. oktobra z brzojavko opozoril novega vsedravnega tajnika Krščanske demokracije odv. Mina Martinazzolija na nerešene probleme slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Še zlasti je podčrtal nujnost pravične zakonske zaščite in jamstev za neposredno manjšinsko zastopstvo v izvoljenih zakonodajnih in upravnih telesih. Ob čestitkah za izvolitev na odgovorno mesto v tako težavnem obdobju je predstavnik SSK predlagal tajniku KD srečanje za razpravo o manjšinskih vprašanjih.

spremljali koordinator za mednarodno sodelovanje pri SLS poslanec Jože Hobič, predsednica skupščinske komisije za mednarodne odnose in predsednica Ženske zveze pri SLS Mihaela Logar, Ernest Ribič iz strankinega vodstva in briški poslanec Bruno Podveršič, je še spomnil na stališča svoje stranke ob januarski razpravi o osnutku tristranskega memoranduma o manjšinah in ob junijskih razpravah o volilni reformi v Furlaniji-Juljski

krajini. Potrdil je željo po nadaljnjem utrjevanju že ustaljenih stikov z edino slovensko stranko v Italiji.

Delegacija Slovenske skupnosti, ki sta jo vodila deželni predsednik Marjan Terpin in deželni tajnik Ivo Jevnikar, pa je opozorila zlasti na zamude in protislovja italijanskih oblasti pri reševanju odprtih vprašanj slovenske manjšine. Če ne bo prišlo do bistvenih premikov, bo treba internacionalizirati problematiko. V tem obdobju pa je zlasti dra-

matično vprašanje že sprejetih in snujočih se volilnih reform v Italiji. SSK zahteva dosledno spoštovanje načela o zajamčenem zastopstvu manjšin, drugače bo marsikje v nevarnosti sploh prisotnost Slovencev v zakonodajnih in upravnih izvoljenih telesih.

Govor je bil tudi o nalogah prihodnjega slovenskega parlamenta v odnosu do manjšin, o političnem položaju v Sloveniji in problematiki osimskih avtocestnih povezav.

Tretji tabor SKD v Ljubljani

Tretji tabor Slovenskih krščanskih demokratov prejšnjo soboto v Ljubljani je izmed gostov pozdravil tudi deželni predsednik Slovenske skupnosti Marjan Terpin. V delegaciji SSK so bili še deželni tajnik Ivo Jevnikar in drugi predstavniki.

Osrednja točka tabora je bilo zborovanje na trgu pred slovenskim parlamentom. Za zdomec je prinesla pozdrav gospa Lučka Kralj Jerman iz Bariloč v Argentini, sicer pa iz znane goriske družine. Spregovorili pa so še ljubljanski župan inž. Strgar, predsednik Avstrijske ljudske stranke, zunanji minister Mock, zastopnik Evropske demokratske unije Khol, korški deželni glavar Zernatto in bivši predsednik deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine posl. Biasutti (prisoten pa je bil tudi deželni tajnik KD Longo). Največja pozornost je veljala govoru strankinega predsednika, bivšega predsednika prve demokratične slovenske vlade Lojzeta Peterleta in pa nastopu predsednika zbora občin slovenskega parlamenta Ivanu Bizjaku, ki so ga krščanski demokrati na konvencijah po vsej državi določili za kandidata SKD za decembrske predsedniške volitve. Oba govora sta bila seveda uglašena na

volitve in strateške izbire, o katerih bodo odločali volivci.

Na sporedu je bil tudi kulturni program, v dopoldanskih urah pa so bile v dvoranah Cankarjevega doma dobro obiskane javne tribune o aktualnih vprašanjih.

* * *

Turello pri slovenski vladi

V sredo, 14. t.m., se je na obisku pri slovenski vladi mudila delegacija iz dežele Furlanije Juljske krajine, ki jo je vodil predsednik deželnega odbora Turello. Kot je sam povedal, je to bil prvi uradni obisk deželnih oblasti po mednarodnem priznanju Slovenije. Obisk je bil v glavnem usmerjen v sodelovanje na gospodarski ravni, obravnavali so vprašanje cestnih povezav in uresničitve hitre železnice kakor tudi pomorskega prometa. Turello se je z ostalimi odborniki, ki so bili v delegaciji, najprej srečal s predsednikom vlade Drnovškom in zunanjim ministrom Ruplom. Obe strani sta podrobneje obravnavali tudi vprašanje slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Istri. Tako je slovenski zunanji minister opozoril na vrsto nerešenih vprašanj, ki zadevajo zaščito slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Opozoril je na potrebo, da bi prišlo do spremembe volilnega zakona dežele Furlanije Juljske krajine, zahteval je razjasnjenje glede odpadlega seminarja za učno osebje slovenskih šol in na težave pri zamudah finančnih sredstev, ki naj bi jih manjšina dobila na osnovi zakona za obmejna področja. Rupel je tudi opozoril na želje slovenske manjšine glede problematike glede Gorskih skupnosti in težav v Benečiji. Od deželne vlade pa pričakujejo tudi odgovor glede možnosti, da bi slovenska manjšina postala ponoven lastnik narodnega doma v Trstu. Na koncu pa je v imenu manjšine predlagal, naj bi dežela sedla za pogajalsko mizo z zastopniki manjšine.

V Barkovljah je bil v soboto, 17. oktobra, pravi praznik. V domači cerkvi je bila dvojezična maša s petjem za počastitev 100-letnice ustanovitve župnije, nato pa je bilo v župnijski dvorani še odprte razstave mašnih knjig, mašniških oblačil in podob nekdanjih Barkovelj (foto M. Magajna)

Mag. Majda Kaučič-Baša s Slovenskega raziskovalnega inštituta v Trstu se je udeležila 2. mednarodne konference o manjšinskih jezikih, ki je bila na Nizozemskem. Raziskovalka Slorija je na konferenci predstavila družbeno-jezikovno problematiko Slovencev v Italiji. Udeležencem je razložila nekatere družbene in psihološke mehanizme, ki odločajo o tem, kdaj bodo pripadniki slovenske manjšine uporabljali manjšinski in kdaj večinski jezik. Ti mehanizmi po mnenju mag. Kaučič-Baša vodijo v opuščanje slovenščine. Njen prispevek bo objavljen v zborniku mednarodne konference.

G. Viljem Žerjal nastopil službo v Gabrjah

Dolgoletni openski župnik g. Viljem Žerjal je pred nedavnim nastopil službo v novi župniji Gabrje in Rupa-Peč v sovođenjski občini. Prvo srečanje z verniki je imel v soboto, 3. t.m., ko je v Gabrjah daroval prvo mašo, v naslednjih dneh pa je maševal tudi v ostalih treh cerkvah svoje župnije. G. Žerjal je zavzel mesto Dragotina Butkoviča, ki je umrl marca letos. Njegova premostitev še ni dokončna, vendar vse kaže, da bo Viljem Žerjal

ostal v Gabrjah. Njegova župnija šteje okrog 900 prebivalcev, ki so v ogromni večini Slovenci. Njegov prvi stik z verniki, kot sam pravi, je bil izredno prisrčen. »Tu imajo zelo močno versko in narodnostno tradicijo,« nam je dejal, »ker so imeli odlične dušne pastirje in seveda zelo živo kulturno delo, posebno pri zboru Rupa-Peč, ki ga vodi Zdravko Klanjšček iz Gorice. Tu uveljavljamo tudi nov način dela; s sovođenjskim župnikom g. Marjanom Markežičem skupno usklajujeva vse dušnopastirsko delo v občini Sovodnje, ki ima približno 1.800 prebivalcev.«

Viljem Žerjal je bil 25 let župnik na Opčinah, vmes pa je služboval še 9 let v Barkovljah. Kot znano, so openski verniki nasprotovali njegovi premestitvi in proti temu tudi zbrali veliko podpisov, a niso imeli uspeha. Novi župnik v Gabrjah se bo tudi v novem okolju zavzelo posvetil duhovniško-pedagoškemu in socialnem delu, saj bo skupaj z g. Markežičem vodil tečaje za pripravo na prvo obhajilo, birmo, zakon, ukvarjal pa se bo tudi z delom po družinah, z mladino ter z bolnimi in ostarelimi.

Rok za oddajo del se izteče 31. oktobra

Natečaj SSG za izvorno gledališko igro

Slovensko stalno gledališče v Trstu je spomladi kot zaključek svoje slovenski suverenosti posvečene sezone razpisalo natečaj za novo slovensko gledališko igro. Rok za oddajo del se izteče 31. oktobra, ocenjevala pa bo žirija, ki jo sestavljajo: Jože Babič,

predsednik, Ace Mermolja, Miroslav Košuta, Vasja Predan in Zora Tavčar.

Žirija se je pred kratkim sestala, da bi opredelila postopek in kriterijo ter preverila odziv. V razpravi je prišla do izraza pomembnost razpisa tega natečaja v trenutku, ko slovenska dramatika preživlja občutno krizo. Morda je tudi v tem vzrok, da večina od doslej prispelih del ne odgovarja pogojem razpisa, ki izrecno govori o »novi slovenski gledališki igri«, in torej nikakor ne pridejo v poštev dela, ki so bila kjerkoli igrana ali objavljena. Poudariti je treba tudi enakovrednost žanrov in pogojev, da morajo biti dela izvedljiva z ansambлом Slovenskega gledališča, se pravi z nepretirano velikim številom nastopajočih.

Naj povemo še, da natečaj SSG predvideva odkupno nagrado v višini 8.000.000 lir in uprizoritev še v tej sezoni, predvidoma v mesecu marcu. Gledališče si pridruže pravico odkupa tudi drugih del. Za vsa potrebna pojasnila se lahko obrnete na upravo SSG, Trst, Ul. Petronio 4, tel. 632664/5.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Aldo Nicolaj

HAMLET V PIKANTNI OMAKI

Režija Žarko Petan

V četrtek, 22. oktobra, ob 16.00
ABONMA RED H
v petek, 23. oktobra, ob 10.00
IZVEN ABONMAJA
v Kulturnem domu v Trstu.

V Gorici se je v torek, 20. t.m., pričela redna abonmajška gledališka sezona SSG iz Trsta z Nicolajevim komedijo »Hamlet v pikantni omaki« v režiji Ž. Petana. Kdor še ni obnovil svojega abonmaja lahko to stori vsak delavnik od 10. do 13. ure in od 16. do 18. ure v uradu Kulturnega doma v Gorici (Ul. Brass 20, telefon 0481/33288) do vključno 20. t.m.

NOVICE

V četrtek, 15. oktobra, se je v kinu Vittoria na Travniku v Gorici pričela nova filmska sezona »Gorica kinema«. Prvi je bil na ogled film »Smrt neapeljskega matematika«, ki je letos dobil na Festivalu v Benetkah nagrado žirije. Kinoatelj, prireditelj teh večerov, ponuja letos 35 kvalitetnih filmov. Sezona se bo zaključila 2. julija. Abonma stane 70.000 lir.

* * *

V nedeljo, 18. t.m., je bil v župnijski cerkvi v Štandrežu zborovski koncert cerkvenih pesmi skladatelja Vinca Vodopivca. Nastopilo je devet zborov iz Doberdoba, Gorice, Podgore, Rupe-Peči, Štandreža in Števerjana.

Prosvetno društvo »Štandrež« vabi na veseloigro s petjem z naslovom »Rendez - vous«, ki jo je napisal Anton Medved, režiral pa Emil Aberšek. Premiera bo v soboto, 24. oktobra, z začetkom ob 20.30 v župnijski dvorani »A. Gregorčič« v Štandrežu. Nastopili bodo domači igralci, avtor glasbe pa je Ivan Mignozzi.

V soboto, 24. oktobra, se bo na goriškem velesjmu pričela 12. razstava Motor Expò Racing, na kateri bodo sodelovali proizvajalci iz treh Benečij.

* * *

Po štirih letih dogovarjanj in priprav je goriški pokrajinski svet prejšnji teden odobril enotni pokrajinski načrt za uničevanje odpadkov. Načrt predvideva tudi vzgojo občanov in ločeno nabiranje odpadkov.

V Galeriji B. Jakca v Kostanjevici Stalna zbirka umetnikov Goršeta in Gorjupa

V Gradu v Kostanjevici na Krki si je od petka, 16. oktobra, mogoče ogledati stalno zbirko kiparja Franceta Goršeta (1897-1986) ter slikarja, kiparja in grafika Jožeta Gorjupa (1907-1932). Dela so razstavljena v Galeriji Božidarja Jakca.

O Goršetu ni treba posebej pisati, saj je osrednja osebnost v slovenskem kiparstvu. Povemo naj, da je v Zagrebu študiral pri znamenitem umetniku Meštroviču, da je ustvarjal tudi na Primorskem, Koroškem in Ameriki, da so njegova dela v številnih zasebnih in javnih zbirkah doma in na tujem. Gorše je bil doma iz Zamosteca pri Sodražici.

Jože Gorjup je v slovenski umetnosti tudi pomembna figura, ki pa svojega talenta ni mogel polno razviti, saj je umrl za posledicami nenevarne operacije, ko je bil star komaj štiriindvajset let. Gorjup je bil rojen v Kostanjevici, torej razstavlja »doma«. Študiral je v Zagrebu in Firencah, javnost pa ga pozna predvsem po njegovem največjem delu — freskah in kipu Križanega v prezbiteriju cerkve kostanjeviškega sv. Miklavža.

Ob koncu naj zapišemo še nekaj besed o razstavnih prostorih. Grad v Kostanjevici je bil nekoč cistercijski samostan, ustanovljen v 13. stoletju, razpuščen pa v 18. stoletju po odloku cesarja Jožefa II. Poslopje je bilo požgano leta 1942, po obnovi, ki traja že štiri desetletja, pa je spet dobilo svojo nekdanjo podobo.

Nova koncertna sezona GM

Na tiskovni konferenci v Trstu so v petek, 16. t.m., predstavili letošnjo koncertno sezono Glasbene matice. Na srečanju so spregovorili umetniški vodja Janko Ban, predsednik upravnega odbora Adrijan Semen in ravnatelj Bogdan Kralj. Abonmajška sezona GM se bo pričela 13. novembra letos, zaključila pa 22. aprila 1993. Koncerti bodo v cerkvi Madonna del Mare, Kulturnem domu in gledališču Miela.

Predstavniki GM (z leve) Ban, Semen in Kralj na tiskovni konferenci (foto M. Magajna)

Marko Kravos: Obzorje in sled

O poeziji Marka Kravosa zelo rad pišem iz več razlogov. Prvič zato, ker je sedaj hočeš-nočeš edini, ki je iz majhnega zamejskega sveta Slovencev v osrednji Sloveniji kolikor toliko upoštevan, drugič pa zato, ker je zamejec in se je že iz tega smejal. Napisal sem »kolikor toliko«, ker je to res za vsakega slovenskega poeta in ne samo za Marka Kravosa kot zamejskega pesnika in kot pesnika nasploh.

Globlje in bolje lahko to povem takole: Poznam uglednega slovenskega zamejskega moža, ki je nekaj veljal in sedaj velja še nekaj, pa čeprav je že v pokoju in je vedno tudi sedlal konje, ki so zmagovali, niti enega ni zgrešil, še sedaj ga ne. To je pač lastnost takih tičev, ki se na to spoznajo.

Edina njihova slaba lastnost je v tem, da potem delijo nasvete vsem, ki so jih primorani ali voljni poslušati, o vsem in vsemogočem. Tako ta gospod meni vedno dopoveduje, da sem malce trčen, če še berem poezijo, posebno še zamejsko, ker res nič ne velja. Dokaz, da nič ne velja, je v dejstvu, da on ve, da skoraj nobenega izvoda nobene zbirke nikjer ne prodajo. Drugi dokaz tega uglajenega in spoštovanega moža, ki se razume tako na bobne kot na zajce da poezija nič ne velja, je v dejstvu, da jo berejo taki ljudje kot sem jaz. Ljudje, ki pri »pošteno preteklih tridesetih letih« še vedno mislijo, da je Slovenstvu in Slovenskemu poezija potrebna. Tega mi seveda ne reče v obraz, da pa mi vedno toliko indicov, da se lahko sam pripeljem zelo udobno do tega zaključka, niti po sledi mi ni potrebno hoditi.

Marko Kravos je sicer v osrednjem slovenskem zamejskem dnevniku, katerega bo sedaj zamenjal novi, dal že nekaj odgovorov sedanjemu dobremu kulturnemu uredniku dnevnika Dušanu Kalcu, zakaj piše poezijo in kaj poezija zanj je, če sploh lahko kak pes-

nik seveda pove, kaj je poezija zanj in zakaj jo piše. Kar mi je bilo najbolj všeč pri odgovoru, je bilo dejstvo, da je poezijo v literaturi primerjal grafiki v slikarstvu. Izredno posrečena pripodoba, ki pove o krhkosti poezije več kot še tako velika razglabljanja učenih literarnih kritikov, katera so prisiljeni brati dijaki in študentje, drugi jih pa itak nihče ne bere, ker so nečistljivi, poleg tega, da so seveda še nerazumljivi in ogabno narejeno učeni.

Pa vendar je Marko Kravos govoril o grafiki in krhkosti poezije in seveda o svoji zadnji zbirki, ki nosi naslov Obzorje in sled! Izdala jo je pred kratkim Državna založba Slovenije, lično opremil Jurij Kocbek. Napisal jo je seveda Marko Kravos, to pa bi bilo vse, kar lahko o zunanji podobi pesniškega zvezka povemo in prav je tako, saj je prav njena prijetna podoba tista, ki novega bralca prisili, da seže po njej.

Zbirka Obzorje in sled ni zbirka krhke poezije, vse prej kot to, saj nas Kravos najprej preseneti z dolgimi verzi, ki vas takoj spomnijo na epske pesnitve. Lahko vam rečem, da sem takoj pomislil: »Pa ja ne bo Marko sedaj začel še z epom!« Hitro sem prebrskal naprej po straneh in na kazalo in mi je kar odleglo, ni začel z epom. Prav pošteno sem se tudi namučil s stopicami, ker je verz tako lepo tekoč in naglasi kar sami padajo. Seveda sem dolgo gledal in kar vesel sem bil, da se ni Marko Kravos držal nobene točno odmerjene in vnaprej določene forme, obrazca. Vseeno pa vam lahko zaupam, da vam bo kar samo včasih zapelo tisto znano iz vaših mladih let, ko ste še vedeli, kaj pomeni: »Daktilos, da-ktilos...«

Kravos se loteva s pesmimi življenja, precej moško in tudi igrivo, saj drugače ne boste mogli ostati preseñeni nad njegovo Idilo in globoko v

sebi prešerno zadovoljni, če pesniku ne priznate igrivosti. Ne bi rad spet bil predvidljiv in bi zapisal zato, da mi je v njegovih pesmih najbolj všeč nekakšna radoživost, ampak bom zato malce bolj originalen in bom zapisal, da mi je najbolj všeč njegova radoživost. Marko Kravos na življenje namreč gleda res tudi skozi oči metafor in lepih besed, ki so jih njegove pesmi polne, najbolje pa o njem povemo tako, da rečemo, da prav zares ljubi življenje. V pesniški zbirki sem našel veliko lepih slovenskih besed. Kako lepo je zapisati: lepa beseda! Marko jih uporablja veliko in zelo lepo. Rekli boste, da je to za pesnika najmanj, kar mora storiti, a vseeno pravim, da je to zavidanja vredna odlika.

Le nekaj obrisov sem napisal. Več se skorajda o pesmih tudi ne bi smelo, ker: Pesmi je treba brati, v miru in tišini brati, vsaj prebrati!

Razen tega je zbirka tudi dokaz, zelo dober dokaz, da ostareli gospod vsaj o enem zamejskem pesniku greši, da je poezijo, Kravosovo zbirko vredno vzeti v roke in jo prebrati, jo položiti na polico in jo z nje vzeti tudi takrat, ko na ostarelega tečnega, ki je z denarjem kupoval vse, niti spomina nanj več ne bo.

Seveda mu ne boste mogli nikdar dopovedati, kako lepo se glasi tole, kar sem čisto po naključju vzel iz Kravosove zbirke Obzorje in sled:

— Grem jaz tako s sprehajalnim korakom skozi vse to pa mi ni vseeno, če boste vi tam, čez dva tisoč let, vse narobe razumeli. Tu smo samo hiteli hiteli, se v ihti z začasnimi obdali... še v grobovih zanikrnih.

Jurij Paljk

V DSI o Antonu Cebeju

»Marijina zaroka« slikarja Cebeja. Delo je iz leta 1773

skega baročnega slikarstva in da ga lahko postavimo ob velikane kot so Jelovšek, Bergant in Metzinger, čigar učenec naj bi Cebej bil. Veliko je slikal tudi na Primorskem, Štajerskem, Dolenjskem, Beli krajini in Zagrebu, bil pa je tedaj edini umetnik, ki je enakovredno obvladal oljno in fresko tehniko. Razstava Cebejevih del v Narodni galeriji je vzbudila veliko zanimanja. Tu pa ni šlo samo za predstavitev umetnin tega baročnega slikarja, ampak tudi za reševanje njegovih del, saj so bila nekatera v izredno slabem stanju in jih je bilo treba popolnoma restavrirati. Priprave na razstavo so trajale osem let.

Ciril Zlobec na goriškem gradu

V okviru tradicionalnih večerov »srečanji z avtorji« bo v četrtek, 29. oktobra 1992, ob 18. uri na goriškem gradu (Sala del Conte) znani slovenski kulturni delavec in član predsedstva Republike Slovenije, **Ciril Zlobec**.

Ob tej priložnosti bo pisatelj spregovoril o svojem najnovejšem delu »Lepo je biti Slovenec, ni pa lahko«.

Večer prirreja združenje »Kulturni dom — Gorica«.

Vsebinska obogatitev »Škrata«

Mesečnik »Škrata«, ki ga izdaja Sklad Mitja Čuk z Opčin, je pogumno in z zanimivimi načrti stopil v novo šolsko leto. Uredništvo namerava nadaljevati z delom predvsem v smeri vsebinske pa tudi likovne obogatitve, če bodo to dovoljevala skromna finančna sredstva, ki jih ima revija na razpolago.

»Škrata«, čigar odgovorna urednica je Jelka Cvelbar, je začel izhajati lani in je v tem času doživel že velik napredek. Revija je namenjena predvsem staršem ter učiteljem in profesorjem kot pomoč pri vzgoji in izobraževanju otrok, pa tudi najmlajši bodo v »Škratu« našli kaj zase. Za izhajanje revije pa so seveda potrebna finančna sredstva; potrebnih je več naročnikov, z letošnjim letom pa je uredništvo tudi odprlo nabirko za tiskovni sklad »Škrata«.

Najnovejša številka mesečnika je pestra in zanimiva. Vsi članki so tehtni — večinoma imajo seveda vzgojno vsebino, nekaj prispevkov pa je tudi z drugih področij. Zdravnik Viljem Ščuka piše o vplivu bioloških ritmov na naše zdravje, Anita Peric o mednarodnem umetnem jeziku esperantu, Jasna Merku svetuje staršem, kakšen papir za risanje naj kupijo svojim otrokom, Andrej Vremec pa prikazuje igre in vaje med urami telesne vzgoje, ki jih je mogoče opraviti tudi v razredu. Vse šole namreč ne razpolagajo s telovadnico. Članek na zadnji strani je posvečen delovanju Sklada Mitja Čuk, ki se ukvarja z vzgojo prizadetih otrok. Sklad je nastal pred štiri leti in ima svoj sedež na Opčinah, zaradi neustreznosti stavbe pa se mora začasno preseliti v občinske prostore v Dolino.

Obiskovalci Društva slovenskih izobražencev so v ponedeljek, 19. t.m., spoznali pomembnega slovenskega baročnega slikarja Antona Cebeja. O njem je spregovoril kustos Narodne galerije v Ljubljani Ferdinand Šerbelj, ki je lani pripravil obširno Cebejevo retrospektivno razstavo. Gost DSI je umetniško pot tega pomembnega slikarja prikazal tudi z diapozitivi.

Anton Cebej se je rodil leta 1722 v vipavski župniji sv. Jurija v Šturjah, v kraju, ki je danes del Ajdovščine, vendar se je kasneje odselil v Ljubljano, kjer je bil v letih 1750 že uveljavljen slikar. Veliko več o njegovi življenjski poti ni bilo mogoče izvedeti, saj ni nobenih arhivskih virov. Strokovnjaki se danes povsem strinjajo, da sodi Cebej v sam vrh sloven-

Deželni odbor je odobril prispevek v višini 1 milijarde in 200 milijonov lir za raziskave zračnega in zvočnega onesnaženja v Trstu. Iz teh raziskav naj bi izšli predlogi za izboljšanje stanja, saj je onesnaženje že zdavnaj preseglo dovoljeno mejo. Prispevek je predhodno odobrilo ministrstvo za okolje in sodi v okvir triletnega vsedržavnega načrta za zaščito okolja.

NAŠA DRUŠTVA

KD »Ivan Cankar« od Sv. Jakoba

Pripadniki mlajše generacije, ki živijo pri Sv. Jakobu, verjetno že več ne vedo, da je še pred nedavnim v tem predelu delovalo slovensko kulturno društvo »Ivan Cankar«. Pred kakimi šestimi leti se je dejavnost prekinila zaradi prenovitve sedeža, ki je v Ul. Montecchi v stavbi Založništva tržaškega tiska. Tako je nastopilo obdobje mrtvila, ki trenutno še traja. Kljub temu pa je društvo »Ivan Cankar« vredno omembe, saj ima zelo bogato zgodovino in je v obdobju svojega aktivnega delovanja organiziralo marsikatero pomembno slovensko prireditvev.

Slovenska kulturna dejavnost pri Sv. Jakobu se je začela razvijati v čitalniški dobi konec prejšnjega stoletja. Takrat je bil ta predel še predmetje, nekoliko ločeno od mestnega središča. Prvo organizirano slovensko društvo je bila Bratovščina sv. Cirila in Metod, ki je nastala leta 1885, čez nekaj let sta nastala Bralno društvo in Delavsko konzumno društvo, leta 1901 je začela delovati tudi Šentjakobska čitalnica, ki je odigrala izredno pomembno vlogo pri Sv. Jakobu v letih do prve svetovne vojne in po njej. Kulturna slika slovenskega delovanja v tem predelu pa je veliko bolj razgibana, saj so poleg teh nastajale

še številne kulturne, športne in gospodarske organizacije. Izredno pomembno je bilo tudi leta 1906 ustanovljeno Pevsko društvo »Ilirija«, ki je delovalo do nasilnega razpusta septembra leta 1927.

To leto je bilo tudi za šentjakobske Slovence usodno, saj je fašistični zakon prepovedal vsakršno slovensko delovanje. Kljub temu pa Slovenci tu niso prenehali peti; skupina šentjakobskih fantov je ustanovila zborček, ki je vsak večer (čeprav včasih polglasno ali mrmraje) pel v slovenski gostilni pri Sv. Jakobu. Kot povsod na Primorskem je tudi v tem okraju našla slovenska pesem zavetje v cerkvi. Nastal je 60-članski mešani zbor, ki je deloval ves čas pod fašizmom, njegovi člani in članice pa so z dejavnostjo nadaljevali v novoustanovljenem zboru društva »I. Cankar«. Zbor je bil zelo kvaliteten in je imel številna gostovanja.

Ko je bilo vojne konec je nastalo prosvetno društvo »Ivan Cankar«, ki je že od samega začetka delovalo zelo aktivno in z veliko vnemo. Že leto kasneje je bila odprta društvena knjižnica, zbor je veliko nastopal, društvo je izdajalo svoje glasilo, poleg tega pa so v njegovem okviru delovale tudi razne skupine kot na primer igralska in tamburaška. Zanimivo

Šentjakobski pevci pri skladatelju Vinku Vodopivcu s pisateljem Andrejem Budalom 14. aprila 1940

je tudi povedati, da je društvo »Ivan Cankar« brez hujših posledic preživelo prelomno leto 1948. Prirejalo je razne proslave, predavanja, pustovanja, miklavževanja, družabna srečanja, skratka vse, kar je tedaj, po ustaljenih pravilih, sodilo v program slovenskih kulturnih društev. Delovanje se je nemoteno in neprekinjeno (vmes je bilo nekaj obdobji krize) delovalo do osemdesetih let. Še v tem času so odborniki društva »Ivan Cankar« priredili vrsto zanimivih pobud, razstav, gostovanj, predavanj, ki so imela velik odmev in so tudi privabila v društvene prostore veliko obiskovalcev. Pomembno je tudi povedati, da je KD »I. Cankar« vedno imelo zelo dobre stike s Šentjakob-

skim kulturnim društvom. Skupno so na primer priredili odmeven koncert Tržaškega okteta. KD »I. Cankar« je sodelovalo tudi z odborom za mir, ki so ga sestavljale razne slovenske in italijanske organizacije in tako soorganiziralo razstavo ob 40-letnici bombnega napada na Trst. Ta razstava bi bila morali biti kasneje tudi v tržaški palači Costanzi, vendar tega niso dovolili, ker so bili podnapisi dvojezični.

V okviru društva od Sv. Jakoba je začela delovati tudi otroška folklorna skupinica, ki pa je kmalu prenehala delovati. Nato so začeli prenavljati prostore in tako je KD »I. Cankar« izgubilo sedež, s tem pa tudi navdušenje za nadalj-

(hj) ■■■■

Jurij Paljk

Kot bi se sramovali najzlahtnejših korenin

V Goriškem muzeju na gradu Kromberk blizu Nove Gorice je še vedno odprta premalo reklamirana in premalo odmevna razstava o skladatelju Vinku Vodopivcu. Razstavo je pripravil Goriški muzej ob 40-letnici Vodopivčeve smrti in je vsekakor kulturni dogodek, ki si ga je vredno ogledati, se ob njem razmisliti in predvsem povedati še drugim, naj si vendarle grejo razstavo ogledati, saj je takih razstav zadnje čase zelo malo.

Morda te besede zvenijo malce preveč v znamenju hvaljenja, a ni tako, saj je razstava o življenju in delu skladatelja, duhovnika in predvsem velikega primorskega narodnega skladatelja in zavednega Slovenca, ki je za časa fašizma bil v vrsti tistih duhovnikov, ki so na Primorskem bili gotovo najbolj važen dejavnik, da so primorski ljudje sploh ostali Slovenci. Kdor tem besedam ne verjame, naj si gre ogledat razstavo in naj se ustavi pred velikim razstavnim panojem, na katerem so razobešeni akti nekdanje fašistične policije in italijanske tajne policije, kjer se govori o Vodopivcu. Res je, da se danes človeku ježijo lasje, ko bere, kaj vse so napisali o njem, češ, da je »sovversivo«, ko govorijo o njem kot o človeku, ki ni za »italijansko stvar« in kako je nevaren, podobne stvari, ki so duhovnika Vodopivca stale izgon; težke čase je premagoval s skladanjem in učenjem petja, saj je bil pevovodja, kot jih je malo. Še en detalj bi tukaj navedel, ki me je na razstavi o Vinku Vodopivcu najbolj prevzel. To je pismo, ki mu ga je poslal 2. decembra 1950. leta njegov primorski rojak, znani slovenski pisatelj in takrat tudi ugledni politik tedanjega režima. Pismo govori namreč o radijskem sprejemniku, katerega takrat ne samo, da niso vsi imeli, ampak ga tudi vsi niso smeli imeti. Bevk piše »gospodu skladatelju«, da se bo zavzel pri odgovornih organih, da bo Vinko Vodopivec smel prejeti radijski sprejemnik. To je prav tisti radijski sprejemnik, blizu katerega vidimo Vinka Vodopivca fotografiranega v njegovi znani pozi, ko ves gospodski sedi s pravim »toškanom« —

cigaro v roki in gleda v fotografov objektiv s tistim zadovoljstvom, katerega danes ne vidiš več nikjer na današnjih instant fotografijah.

Prav velike in zelo lepe fotografije imajo velik delež, da je razstava tako lepa in nekako domače deluje, tako kot delujejo Vodopivčeve skladbe. Prav veliko le-teh pa je razstavljenih, veliko knjig s partiturami iz celotnega življenjskega loka skladatelja. Na razstavi v gornjih lepih prostorih Goriškega muzeja imate pred seboj skorajda cel življenjski opus skladatelja Vinka Vodopivca. Napisal sem, da imate pred seboj skorajda vse, kar je napravil Vodopivec na področju skladateljstva, saj nobena razstava ne bi zmogla pokazati tega, kar je napravil kot zborovodja in niti tega, kar je dobrega napravil kot duhovnik.

V razstavnih prostorih so veliki panoji razporejeni tako, da dobi obiskovalec celostno podobo o Vodopivčevem delu, na eni strani so cerkvene skladbe, na drugi so posvetne, ljudske, med katerimi sem poiskal Pobratimijo in Žabe, jih tudi našel. Zanimivo in pohvalno je tudi dejstvo, da je Vodopivec prikazan tudi kot urednik Goriške Mohorjeve družbe v zelo težkih časih za Primorsko, saj vsi dobro vemo, kako težka so bila takrat nekatera leta. Na razstavi je še nekaj Vodopivčevih osebnih predmetov, njegova pisma in tudi odlikovanje, katerega je skladatelj prejel v prvi svetovni vojni. Razne listine in knjige v nekaterih drugih jezikih pričajo o njegovi poznanosti tudi drugod.

Za razstavo o skladatelju Vinku Vodopivcu bi današnji objestnej iz Ljubljane, ki se ima za evropskega intelektualca, ki živi v metropoli Slovencev, zapisal, da ni nič posebnega. Skorajda vsa slovenska javna občila o njej niti ne govorijo, niso in tudi ne bojo. Kot da bi vse prevzela tista zabita parola »moramo v Evropo« in bi se sramovali svojih lastnih in najbolj zlahtnih korenin. Tistih pravih, naših in nevoženih. Po domače povedano: — V Naših razgledih, ah, ja, oprostite!, v Razgledih ne boste našli nobenega zapisa o tej razstavi, ne v kritikah »na dolgo« in niti ne v kritikah »na kratko«. Pa najbrž niti ni vredno tega omeniti, saj je itak to že znano, skorajda vsem znano, le v tem je razlika, da nekateri o tem govorimo, drugi pa še naprej, kot vedno!, ponižno in poniglavo molčijo.

Saj se res ve, da Ljubljana-Metropola (česa?) dlje ne vidi, kot morada do Vrhnike, a vseeno! In prav neumno se mi zdi, ko vidim neka-

LEVSTIKOVA HOTELA V ITALIJI

PALACE HOTEL je v samem središču Gorice, približno en km od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, dvema dvoranama za 120 obiskovalcev in lastnim zaprtim parkiriščem.

V udobnih sobah je skupno 150 postelj. V sobah so kopalnica, sušilec za lase, mini bar, telefon in radijski ter televizijski sprejemnik.

Za dobro počutje in informiranost gostov skrbi slovensko osebje.

Naslov: PALACE HOTEL, Corso Cavour 63, 34170 GORIZIA GORICA, tel. 0481/82166, fax 0481/31658

Na novo odprti HOTEL EMONA, II. kat.
je v zgodovinskem središču Rima

Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon in mini bar.

Tudi tukaj boste v družbi rojakov, ki bodo pripomogli k vašim lepšim počitnicam.

Pokličite nas na telefon: 06/7027827 ali 7027911; fax 06/7027878

Naslov: HOTEL EMONA, Via Statilia 26, 00185 ROMA

V obeh hotelih imajo slovenski gostje popust! Pričakujemo vas.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Brečelj, Bojan Brezigar, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oplet, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostanek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

Ameriški veleposlanik P. Secchia je v ponedeljek, 19. oktobra, odprl novi sedež Združenja Italija-ZDA in ameriške konzularne agencije v Ulici Roma 15. Ugledni diplomat je imel tudi vrsto srečanj s predstavniki tržaškega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja, izrazil pa je prepričanje, da ima Trst pred sabo še pomembno bodočnost, ki je predvsem v sodelovanju v vzhodnoevropskimi državami.

tere primorske rojake, tudi sodobnike in predvsem sodobnike, kako se na naših tleh grejo »Ljubljancane« v vsem, tudi na kulturnem področju, ko izgleda, da se nobene preteklosti ne sme več poznati, ko je dejstvo, da smo bili narod, ki ni imel aristokratske Cerkev, ampak samo ljudsko, sramota, ko jih je sram dejstva, da so njihovi dedje in še večina očetov znali orati zemljo, ko mislijo, da se v Novi Gorici že lahko gredo svetovljane in gledajo na Solkance kot na provinco. Revno.

Res je revno to sramovanje in hlapenje vsega domačega na suhem soncu bleščečega mednarodnega in predvsem »evropskega«. Kot da bi nas moralo biti sram v Gorici pred Italijani, ko nam očitajo v cerkvenih časnikih, četudi skozi prefinjena pisma bralcev, da smo narod brez zgodovine! kot da Vodopivčeve pesmi niso nič, kot da je vse, kar je res pristno ljudskega, nič, kot da je simbol Svetogorske Matere božje nič tudi za čisto navadnega človeka iz najbolj zaplankane slovenske vasi! In četudi je res, da je petdeset let komunizma naredilo veliko škode, še ne moremo vsega, in tudi ne smemo, metati proč, kot ni bilo vsega, kar je pod fašizmom vzkliklo dobrega, za metati proč!

Kakšna visoka umetnost in evropska odprtost, ko pa niti ne veš, od kod prihajaš, lepo vas prosim!

Samo eden naj stopi naprej in naj mi pove, kaj ima današnji zahodni evropski svet pokazati vsem »plemenom«, kot so pred nedavnim v Parizu poimenovali narode, ki sedaj končno le hočejo živeti kot samostojni subjekti in predvsem pa v prvi A ligi in ne vedno kot »plemena«, o katerih lahko odloča neki umirajoči in že sedaj razpadajoči francoski politik. Čemu potem sramovanje in tiha bojazen, da bo sosed posmehljivo gledal nate, če mu pokažeš Vodopivčevo razstavo, kot lepo razstavo, ki je sicer res napravljena s skromnimi sredstvi, a je del nas in predvsem priča o naših koreninah, o svetu, ki je od vedno bil del Evrope in zato ne potrebuje nobenega pametnjakoviča, ki se je vsega našel pod prejšnjim režimom, ki mu je vse omogočil zastonj, in sedaj hoče vsem soliti pamet, kot da pred njim ni bilo ničesar? Le zakaj tako sramovanje?

Pred kratkim sem se pogovarjal s človekom, ki je bil do nedavnega še podpredsednik OZN, Domenico Picco mu je ime. Pač intervju, ki ga je bilo treba napraviti za nek časopis in ga ni pozneje nihče obja-

Zdravnik svetuje

Krčne žile ali krčnice (1)

Krčne žile so najbolj pogosta bolezen dovodnic. V glavnem jo dobijo ljudje, ki so t temu nagnjeni, predvsem ženske, in ki opravljajo svoj poklic stoje. Tako kri zastaja v spodnjih udih. S časom začne popuščati napetost v stenah dovodnic in nastanejo krčnice, ki imajo značilno obliko zvijugane modre vrvi pod kožo.

Dr. EDI KOŠUTA

Najbolj pogosta znamenja te bolezni so krči na nogah in občutek teže, posebno, ko oseba dalj časa stoji. Noge lahko tudi otekajo in s časom pride do prehrabnih motenj tkiv, zato se razvije rana na koži, ki ji pravimo čir.

Ljudje, ki imajo krčne žile, ne bi smeli stati dlje časa mirno pokonci. Če se temu ne morejo izogniti, naj prestopajo z ene noge na drugo ali naj ritmično krčijo mišice nog. Odsvetujem pretirano sedenje, medtem ko priporočam čimveč hoje. Zelo važen je tudi način oblačenja. Izogibati se je treba hlačam, nogavicam in škornjem, ki tiščijo v višini kolen in stegen, ker tako upočasnijo pretok krvi v dovodnicah. Čevlji ne smejo imeti ne previsokih ne pre nizkih pet. Najboljše je, da meri-

jo od treh do petih centimetrov. Priporočam elastične nogavice, ki jih proizvajajo nalašč za ljudi s krčnimi žilami. Koža na nogah je pri teh osebah zelo občutljiva za infekcije. Zato morajo paziti, da se ne ranijo, udarijo. Odsvetujem tudi tiste vrste depilacij, ki ranijo kožo. Izogibati se morajo vsakovrstni močnejši masaži nog, ker lahko poškoduje krčne žile, ki se tako vnamejo, ter neposrednemu segrevanju nog ob peči, v vodi, ki ima več kot 30 stopinj, in savni. Priporočam tuširanje z mlajno vodo in spanje z rahlo pri- vzdignjenimi nogami.

(se nadaljuje)

* * *

KD »Ivan Cankar« od Sv. Jakoba

nje delovanje. Odborniki so se zavedli, kako težko je organizirati kako kulturno dejavnost v mestu, kjer so potrebni povsem novi, drugačni prijemi. Doslej smo bili priča nekaterim poskusom, da bi društveno dejavnost obnovili, kar pa ni zelo lahko, nam je povedal član društva Pavel Slamič, ker Sv. Jakob ni več to, kar je bil nekoč. Danes je občutno pomanjkanje homogenosti, nezanimanje mladih in številčno prevladovanje starejših obččanov, zato bi bilo treba najti neko novo obliko za delovanje društva, ki bi bila v skladu s časom, v katerem živimo.

vil, kar je tudi v redu, ker so tako njegove besede ostale meni v neki beležki, ki sem jo pred kratkim spet odprl in našel njegov stavek, ki ga je izrekel potem v zelo strokovni in mednarodni družini na nekem kongresu katerega je pred nedavnim pripravil mednarodni inštitut ISIG v Gorici in na katerem začuda nisem videl nobenega »velikega« slovenskega strokovnjaka iz Ljubljane. Bilo je več tujih ministrov, več velikih strokovnjakov s področja sociologije in takih, katere se je dalo poslušati, nobenega Ljubljancana ni bilo, niti enega, če pa je slučajno kateri bil, se je presneto skrtil, kot zajec. Ti strokovnjaki so govorili o solidarnosti, o večji in manjši solidarnosti, ki bi jo morali imeti bogati narodi do manjših in nastajajočih držav, podobne aktualne stvari.

Takrat je spregovoril tudi Picco, kateremu vsi na svetu pripisujejo največje zasluge za to, da se je vojna med Iranom in Irakom končala. Toliko o evropskosti in mednarodnosti Picca, ki doma govori furlansko, ker je Furlan, v Italiji italijansko in tako naprej. Ne govori nobenega narečja, ko govori po televiziji, kot naši velikani iz Ljubljane. Rekel je samo ta stavek, ki je napravil tak vtis v dvorani, da smo vsi utihnili: »Gospodje, mi lahko govorimo do jutri o vzrokih, zakaj hočejo vsi tako imenovani mali narodi imeti sedaj državo, veljavo, uveljavitev, a dejstvo je samo eno in zelo preprosto je vse skupaj. Končno imajo tudi ti narodi možnost, da niso več drugorazredni in jim je tega dovolj. Tu je problem.« A se vam ne zdi, da je ta odgovor malce boljši od francoskih šovinistov, ki nas še vedno obkladajo s plemeni?

Ko sem hodil v Kromberku po razstavnem prostoru, kjer je glavna Vodopivčeva razstava, sem mislil na to in še na druge stvari. Marko me je čakal pri vratih, videl je, da sem zelo zadovoljen z njo, predvsem pa, da mi je bila všeč v celoti in tudi dejstvo, da je skromna in lepa, kot mi, ki nas ni veliko in po velikosti niti ne hlepimo. Neskrromno malce zapisano, a tako je.

»Kaj se ti zdi?« je vprašal Marko.

»Ja, v Ljubljani je take ne bi naredili,« sem rekel čisto po lokal-patriotsko. Ves vesel mi je pritrđil in še dodal, da nas tam gori res ne razumejo.

Šla sva na zrak, pustila Vodopivčevo razstavo samo, malo obiskovalcev ima. Premalo, odločno premalo, ker pove več o nas, kot pa zadnja modna muha iz velike Metropole.